

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра конституційного права та прав людини**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор НАВС
полковник поліції

Станіслав ГУСАРЄВ

____.____.2021

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
MODERN ASPECTS OF HUMAN RIGHTS: EUROPEAN STANDART /
СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ:
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СТАНДАРТ**

Статус дисципліни: minor (вибіркова)
Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)
Ступінь вищої освіти: доктор філософії
Галузі знань: 08 Право
Спеціальність: 081 Право
Освітня програма: «Право»
Форми здобуття вищої освіти: денна та заочна
Мова навчання: англійська
Навчальний рік розроблення: 2021
Форма підсумкового контролю: іспит

Розробники:

Богдан Калиновський – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ

Тетяна Кулик – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри конституційного права та прав людини протокол від _____.____.2021 № ____.

Завідувач кафедри конституційного
права та прав людини

_____ **Богдан КАЛИНОВСЬКИЙ**

Схвалено науково-методичною радою НАВС
Протокол від _____.____.2021 № ____.

Голова науково-методичної ради

_____ **Станіслав ГУСАРЄВ**

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма переглянута на 20_/20_ н.р. без змін, зі змінами (Додаток ____).

протокол засідання кафедри
від _____.____.2021 № ____

протокол науково-методичної ради
від _____.____.2021 № ____

Завідувач кафедри Богдан КАЛИНОВСЬКИЙ

Голова НМР

Станіслав ГУСАРЄВ

протокол засідання кафедри
від _____.____.2021 № ____

протокол науково-методичної ради
від _____.____.2021 № ____

Завідувач кафедри Богдан КАЛИНОВСЬКИЙ

Голова НМР

Станіслав ГУСАРЄВ

протокол засідання кафедри
від _____.____.2021 № ____

протокол науково-методичної ради
від _____.____.2021 № ____

Завідувач кафедри Богдан КАЛИНОВСЬКИЙ

Голова НМР

Станіслав ГУСАРЄВ

протокол засідання кафедри
від _____.____.2021 № ____

протокол науково-методичної ради
від _____.____.2021 № ____

1. Загальні відомості про навчальну дисципліну

Предметом вивчення навчальної дисципліни є коло питань та проблем, пов'язаних із забезпечення прав людини за сучасних умов, механізмом забезпечення прав людини міжнародного, регіонального та національного рівня, особливостей проваджень, в тому числі судових щодо захисту прав людини.

Дисципліна «Сучасні аспекти забезпечення прав людини: Європейський стандарт» забезпечує теоретичну та практичну підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії щодо правозахисного механізму Ради Європи та сучасних тенденцій практиці Європейського суду з прав людини.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасні аспекти забезпечення прав людини: Європейський стандарт» полягає в тому, щоб надати слухачам комплексне юридичне уявлення про становлення, розвиток і функціонування механізму забезпечення прав людини, його сучасній характеристиці, ознайомити їх з основними положеннями національного законодавства та міжнародно-правових договорів у сфері забезпечення прав людини, практикою ЄСПЛ та національних судів з цих питань.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Сучасні аспекти забезпечення прав і свобод людини» є набуття теоретичних знань та практичних умінь і навичок щодо сучасних прийомів та способів забезпечення та захисту прав людини; функціонування універсальних та регіональних міжнародних інституцій щодо забезпечення прав людини; функціонування та ефективності національного механізму забезпечення прав людини.

Перереквізити:

Теорія держави та права, Конституційне право, Міжнародне право, Право Європейського Союзу, Міжнародний захист прав людини, Міжнародне співробітництво у сфері правоохоронної діяльності.

Програмні компетентності (інтегральні, загальні та фахові) відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів ступеня наукового доктора філософії:

Інтегральна компетентність: Здатність генерувати нові ідеї та пропозиції, розв'язувати комплексні проблеми, приймати організаційно-управлінські рішення у сфері професійної та/або дослідницько-інноваційної юридичної діяльності, застосовувати методологічний інструментарій наукової та педагогічної діяльності, а також здійснювати власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну для переосмислення наявних і формування нових цілісних правових знань і практичне значення для вдосконалення національної правової системи в умовах європейського та євроатлантичного курсу України.

Загальні компетентності:

– Здатність діяти та працювати як відповідальний громадянин та брати активну участь у соціальному житті з урахуванням принципів і норм, пов'язаних з людиною, групою, організацією, суспільством, економікою, політикою та культурою, усвідомлювати цілі та ідей сталого розвитку, зокрема

щодо запобігання негативним екологічним змінам на глобальному рівні (ЗК-10);

– Здатність усвідомлювати різноманітності та культурні особливості різних суспільств і народів, бути відкритим до культурного самовираження, поважати його, а також дотримуватися етичних норм і бути відповідальним стосовно творчої та інтелектуальної власності (ЗК-12).

Фахові компетентності:

– Здатність осмислити та зрозуміти глобальні світові процеси у правовому житті суспільства, що відбуваються на міжнародному і регіональних рівнях, та їх вплив на модернізацію національної правової системи України за допомогою сучасної методології юридичної науки (СК-7);

– Здатність пізнати правові явища та процеси в різних державах і культурах світу, особливості порівняльно-правового аналізу окремих об'єктів порівняльного правознавства, засвоїти наукові відомості про якісні характеристики зарубіжного права та можливості їх використання у вітчизняній юридичній практиці (СК-18);

– Здатність аналізувати нагальні проблеми сучасного публічного права, оцінювати вітчизняне конституційне та пов'язані з ним інші галузі законодавства на предмет відповідності міжнародним і європейським стандартам (СК-19).

Програмні результати навчання:

– Характеризувати сутність, стан і можливі вектори розвитку глобальних світових правових процесів, що відбуваються на міжнародному і регіональних рівнях, та їх вплив на вдосконалення національної правової системи України за допомогою гносеологічного потенціалу сучасної методології юридичної науки (ПРН – 7);

– Здійснювати аналіз національних правових систем окремих країн світу, їх типологізацію, а також юридичні наукові дослідження в контексті сучасного плюралізму правових реальностей на основі порівняльно-правового методу, усвідомлювати витoki, генезис і сучасний стан функціонування юридичних явищ і процесів у зарубіжних правових системах і виявляти тенденцій їх розвитку з метою запозичення позитивного правового досвіду у вітчизняну юридичну практику (ПРН – 18);

– Критично оцінювати сучасний стан правового регулювання публічно-правових відносин, висловлювати обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення конституційного та пов'язаних з ним інших галузей законодавства України, використовувати отримані навички в науково-педагогічній і професійній правозастосовній діяльності (ПРН - 19).

Знання, уміння, навички. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі доктора філософії повинні:

знати:

– методологічні підходи та методи дослідження сучасних світових правових процесів;

– напрями впливу процесу глобалізації на право, на його теорію та методологію пізнання;

– підходи до праворозуміння в умовах глобалізації;

- сутність сучасного механізму захисту прав людини;
- особливості функціонування правозахисного механізму Ради Європи;
- підходи Європейського Суду з прав людини до тлумачення змісту та обсягу прав людини;
- практичні аспекти звернення до ЄСПЛ, порядок розгляду заяв;
- знати, знаходити і вільно орієнтуватись у ключових (пілотних) рішеннях ЄСПЛ, що пов'язані з напрямом дослідження, та використовувати у контексті власного дослідження;
- стан та порядок застосування практики ЄСПЛ щодо забезпечення прав людини в Україні;
- ключові аспекти забезпечення заборони катувань: практика ЄСПЛ та її застосування в Україні;
- ключові аспекти забезпечення права на життя: практика ЄСПЛ та її застосування в Україні;
- ключові аспекти забезпечення права на повагу до приватного та сімейного життя: практика ЄСПЛ та її застосування в Україні;
- ключові аспекти забезпечення свободи слова;
- сучасні підходи до забезпечення свободи зібрань та об'єднань;
- напрями державних реформ в Україні в умовах європейської інтеграції.

уміти:

- давати усні та письмові аргументовані відповіді з питань навчальної дисципліни;
- юридично правильно кваліфікувати факти, що є основою для виникнення, зміни і припинення відповідних правовідносин;
- здійснювати співвідношення особливостей національної та міжнародної безпеки з огляду глобальної інтеграції;
- формулювати шляхи та способи процесу інформатизації у галузі права
- визначати вплив правової регіоналізації та локалізації на національну правову систему;
- використовувати теоретичні знання в юридичній практиці;
- здійснювати правову експертизу національних та міжнародних правових актів, давати кваліфіковані юридичні висновки;
- визначати проблеми процесу узгодження міжнародного права і національних правових систем.
- класифікувати міждержавні організації;
- визначати особливості трансформації окремих підсистем права
- формулювати шляхи, принципи, фори та методи трансформації правової системи України;
- тлумачити і застосовувати закони, міжнародні нормативні правові акти під час практичної діяльності.

навички:

- використовувати понятійно-категоріальний апарат при вирішенні правових проблем;

- здійснювати власні наукові дослідження з проблем, що входить до предмету початкової дисципліни;
- застосувати теоретичні знання для високопрофесійного виконання службових обов'язків в процесі правореалізаційної та правозастосовної діяльності;
- практично застосовувати набуті знання при підготовці дисертаційного дослідження, наукових статей, тез;
- формулювати та обґрунтовувати правові висновки, пропозиції, рекомендації.
- здатність інтерпретувати рішення ЄСПЛ у контексті предметної галузі дослідження.

Мова навчання: англійська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри конституційного права та прав людини НАВС, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою: k003@naiau.kiev.ua.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 3	Галузь знань 08 Право	Major / основна	
	Спеціальність 081 Право		
	Кількість розділів—	Спеціалізація	Рік підготовки
2-й			
Загальна кількість годин – 90	Ступінь вищої освіти магістр	Семестр	
		3-й	3-й
Лекції			
14		14	
Семінарські			
6		6	
Практичні			
10		10	
Самостійна робота			
60		60	
Вид контролю			
іспит	іспит		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача вищої освіти – 4			

3. Тематичний план

Назва розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Нормативний обсяг годин	Усього	З них				Нормативний обсяг годин	Усього	З них			
			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Самостійна робота			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Самостійна робота
І-й семестр												
Тема 1. Вступ до теорій прав людини	8	4	2	2	-	4						
Тема 2. Правові засади захисту прав людини	8	4	2	2	-	4						
Тема 3. Європейська правозахисна система. Застосування практики ЄСПЛ в Україні	8	4	2	2	-	4						
Тема 4. Забезпечення заборони катувань: практика ЄСПЛ та її застосування в Україні	12	4	2	-	2	8						
Тема 5. Забезпечення права на життя: практика ЄСПЛ та її застосування в Україні	14	4	2	-	2	10						
Тема 6. Забезпечення права на повагу до приватного та сімейного життя: практика ЄСПЛ та її застосування в Україні	14	4	2	-	2	10						
Тема 7. Особливості забезпечення свободи слова	14	4	2	-	2	10						
Тема 8. Свобода зібрань та об'єднань: сучасні підходи до забезпечення	12	2	-	-	2	10						
Всього годин:	90	30	14	6	10	60						
Підсумковий контроль	екзамен											

4. Плани семінарських та практичних занять

1. Introduction to Human Rights Theories

*lecture 2 hours
seminar 2 hours*

Content of lecture

1. The Historical Origins of Human Rights
2. The Universality and Inalienability of Human Rights
3. What are the 'Rights' in Human Rights?
4. Theory of Natural Rights

Questions for the seminar

1. Theory of natural rights.
2. Approaches to the classification of human rights.
3. Characteristics of generations of human rights.
4. Reflection of theoretical developments on human rights in international and national regulations.
5. The concept and characteristics of international human rights standards.

Additional tasks to prepare for the seminar:

1. The historical origin of human rights.
2. Universality and inalienability of human rights.
3. The relationship between the concepts of human rights and freedoms.
4. Universal standards in the field of human rights.

Group discussions the topics

Modern theory on Human Rights

Prospects for the establishment of the Institute of Human Rights

Human Rights and modern information technology

2. Legal protection of Human Rights

*lecture 2 hours
seminar 2 hours*

Content of lecture

1. The Levels of Legal Protection of Human Rights
2. The United Nations Instruments of Human Rights Protection
3. European Court of Human Rights
4. Domestic Human Rights

Questions for the seminar

1. Mechanisms of international protection of human rights.
2. Universal mechanisms for the protection of human rights.

3. Regional standards in the field of human rights. European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms 1950

Additional tasks to prepare for the seminar

1. International Charter of Human Rights.
2. American Convention on Human Rights 1969
3. African Charter on Human and Peoples' Rights 1981
4. CIS Declaration on International Obligations in the Field of Human Rights and Fundamental Freedoms, 1993
5. CIS Declaration on International Obligations in the Field of Human Rights and Fundamental Freedoms, 1993

3. European Human Rights System

lecture 2 hours

seminar 2 hours

Content of lecture

1. Council of Europe
2. The European Convention on Human Rights
3. European Human Rights Bodies
4. Principles Guiding Decisions

Questions for the seminar:

1. General characteristics of the human rights system of the Council of Europe.
2. Legal status of the European Court of Human Rights.
3. Procedure for applying to the ECtHR.
4. Eligibility criteria for applications to the ECtHR.
5. General characteristics of the ECtHR's approaches to human rights.
6. Sectoral procedural guarantees for the application of the case law of the European Court of Human Rights in the administration of justice in Ukraine.
7. Deployment in Ukraine of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms of 1950 and the practice of the European Court of Human Rights.
8. Implementation of ECtHR decisions in Ukraine.

Additional tasks to prepare for the seminar:

1. General characteristics of the Law of Ukraine "On the implementation of decisions and application of the case law of the European Court of Human Rights" of 23.02.2006
2. Appeal of the Decision of the European Court of Human Rights for execution in terms of compensation payments in Ukraine.

3. Measures of a general nature.
4. Legal status of the Ministry of Justice of Ukraine as a representative body (body responsible for ensuring Ukraine's representation in the European Court of Human Rights and coordinating the implementation of its decisions).

Group discussions the topics

The role of the European Court of Human Rights in the system of human rights protection.

The reason of Ukrainian leadership in the number of applications to ECHR.

4. Prohibition of torture

lecture 2 hours

practice 2 hours

Content of lecture

1. Introduction to prohibition of torture (Article 3 ECHR)
2. The scope of Article 3 ECHR
3. Ukrainian guarantee of prohibition of torture

PRACTICE ASSIGNMENTS

Task 1

Confirm or dismiss the statement:

1. Natural human right to respect for its dignity is the key to the system of human rights and freedoms.
2. The Ukrainian Constitution guarantees freedom and equalizes people in dignity and rights, defines the human right to respect for dignity as determinative.
3. Under domestic law, humiliation of the honor and dignity of an individual is recognized as a moral hazard, which is subject to redress.
4. Terms of "dignity" and "reputation" are completely identical.
5. Judgments in the resolution of cases concerning the protection of dignity, honor and business reputation should ensure a balance between the constitutional right to freedom of thought and opinion, the right to freedom of expression and belief, on the one hand, and the right to respect for human dignity, on the other.

Question

The answers should be substantiated theoretically, legally and practically.

Task 2

A citizen K. was arrested on suspicion of organizing mass riots and pogroms during a rally that was held on the occasion of the first May holiday. In order to obtain testimony from him, the employees of the territorial police department of the national police forced him to stand for long time with wide legs, supporting the wall with his

hands, depriving him of food, water and sleep, using electric current to obtain confession.

Question

Give a legal assessment of the actions of law enforcement agencies. What types of ill-treatment were used, in your opinion, to Mr.K.?

Task 3

During his detention in the temporary detention center, a citizen N. was forced to be fed. There was no medical report on the necessity of such feeding, nor the mandatory protocol of this procedure. At the same time to overcome the resistance of the detainee Mr. N. used such restrictive means as kayds, mouth extender, and also a rubber tube intended for embedding in the esophagus.

Question

Give a legal assessment of the actions of law enforcement agencies. What is the difference between torture and other forms of ill-treatment prohibited by the Convention?

Task 4

A citizen S., being detained in a temporary detention center during a pre-trial investigation, complained to the administration of the institution about improper physical conditions of detention. Namely: the overcrowding of the camera in which it was held (the personal space of a citizen of S. in the cell was 1-2.5 m²); the applicant only once a week was able to take a shower and wash the laundry; keeping the applicant in such conditions for a long time. The administration of the temporary detention center left the complaint without satisfaction, arguing that the conditions of detention correspond to the applicable norms.

Question

Do you think in the actions of the administration of the temporary detention center of the violation of Art. 28 of the Constitution of Ukraine and Article 3 of the European Convention on Human Rights. What types of ill-treatment were used, in your opinion, to the citizen C?

5. Right to life

lecture 2 hours

practice 2 hours

Content of lecture

1. Key concepts of Right to life (Article 2 ECHR)
2. Admissibility and scope of Article 2 ECHR
3. Derogations and Restrictions of Article 2 ECHR
4. Ukrainian guarantee of Right to life

PRACTICE ASSIGNMENTS

Task 1

Principal facts

The applicants, Hamsiye Kayak and Vedat Kayak, are Turkish nationals who were born in 1962 and 1989 respectively and live in Elazığ (Turkey). They are the mother and brother of Sedat Kayak, who was stabbed in September 2002 by E.G., an 18-year-old pupil, in front of the junior school where E.G. was a boarder.

In 2000 and 2001 the director of the school in question had requested the directorate of national education to fix bars to the windows of the dormitory, emphasising that it was easy to go in and out. He had also requested the presence of the police to ensure the pupils' security when they left at the end of the week and returned after the weekend, because they had been harassed and blackmailed in front of the school by gangs of youths.

On 27 September 2002 Sedat Kayak apparently went to the school with some school friends to visit some of their younger brothers. They got into an argument in the school playground with E.G. concerning acts of violence that he had allegedly committed against one of them. In the ensuing dispute E.G. stabbed Sedat Kayak, 150 metres away from the school, with a bread knife that he had stolen from the school canteen.

In October 2005, E.G. was sentenced to life imprisonment for murder, subsequently reduced to six years and eight months. On 27 March 2003 the applicants brought proceedings to engage the liability of the administration but their action was dismissed on 2 July 2008 on the ground that such liability could not be established.

Principal facts The applicants, Hamsiye Kayak and Vedat Kayak, are Turkish nationals who were born in 1962 and 1989 respectively and live in Elazığ (Turkey). They are the mother and brother of Sedat Kayak, who was stabbed in September 2002 by E.G., an 18-year-old pupil, in front of the junior school where E.G. was a boarder. In 2000 and 2001 the director of the school in question had requested the directorate of national education to fix bars to the windows of the dormitory, emphasising that it was easy to go in and out. He had also requested the presence of the police to ensure the pupils' security when they left at the end of the week and returned after the weekend, because they had been harassed and blackmailed in front of the school by gangs of youths. On 27 September 2002 Sedat Kayak apparently went to the school with some school friends to visit some of their younger brothers. They got into an argument in the school playground with E.G. concerning acts of violence that he had allegedly committed against one of them. In the ensuing dispute E.G. stabbed Sedat Kayak, 150 metres away from the school, with a bread knife that he had stolen from the school canteen. In October 2005, E.G. was sentenced to life imprisonment for murder, subsequently reduced to six years and eight months. On 27

March 2003 the applicants brought proceedings to engage the liability of the administration but their action was dismissed on 2 July 2008 on the ground that such liability could not be established.

Relying on Article 2 (right to life), the applicants complained that the boy had died as a result of negligence on the part of the school administration. Under Article 6 (right to a fair hearing within a reasonable time) they also complained about the length of the administrative compensation proceedings.

Question

Which decision should be taken by the court about the violation of Article 2?

Task 2

Principal facts

Assya Anguelova is a Bulgarian national, born in 1959 and living in Razgrad.

The case concerned the death of her son, Anguel Zabchekov, aged 17, on 29 January 1996 while in police custody in Razgrad (Bulgaria), following his arrest for attempted theft.

During the late evening of 28 January 1996 Mr Zabchekov had been drinking alcohol with family and friends in a bar. They maintain he was in good health and uninjured when they last saw him between around 10.30 p.m. to just after 11.30 p.m.

Shortly after midnight Mr Zabchekov was seen hanging around cars “doing something” by people living in a neighbouring apartment block who then alerted an off-duty police officer, Sergeant Mutafov, who was in the area. Sergeant Mutafov chased Mr Zabchekov and claimed that Mr Zabchekov fell on his face several times while trying to run away. Mr Zabchekov was arrested and taken to the police station just before 1 a.m. Some time after 3 a.m. police officers at the station informed the officers responsible for the arrest - then on patrol duty - that Mr Zabchekov’s health was deteriorating. They drove back to the police station to assess the situation and then drove to the hospital, returning with a doctor and an ambulance. Mr Zabchekov was taken to the hospital where, at around 5 a.m., the hospital doctor confirmed that he was dead.

Criminal proceedings were opened to investigate the death. An autopsy carried out on 29 January 1996 established that he had died as the result of a skull fracture, which he had sustained approximately four to six hours prior to his death. A second report, based only on documentary evidence, was later submitted, however, which concluded that Mr Zabchekov’s injury must have taken place at least 10 hours before his death. On the basis of this report, the investigation was terminated, on the ground that there was no link between the actions of the police and Mr Zabchekov’s death. The applicant appealed unsuccessfully. An additional investigation was suspended on the ground that it was impossible to establish how the injuries had been inflicted.

Complaints

The applicant alleged that her son died after being ill-treated by police officers, that the police failed to provide adequate medical treatment for his injuries, that the authorities failed to undertake an effective investigation, that her son's detention was unlawful, that she did not have an effective remedy and that there had been discrimination on the basis of her son's Roma (Gypsy) origin. She relied on Articles 2, 3, 5, 13 and 14 of the European Convention on Human Rights.

Question

Which decision should be taken by the court about the violation of Article 2?

Task 3

True or false:

1. The fulfillment by the State of a positive obligation under Article 2 of the Convention requires the state to take preventive measures always.
2. If the authorities did not do everything that was reasonably expected of them to prevent a real and immediate threat to life that they knew or ought to know, this would be a violation of Article 2.
3. In fulfillment of its obligations under Article 2 of the Convention, the state must oppose each case of potential violence.
4. Despite the doctrine of a broad interpretation of the right to life under Article 2 of the Convention, the effects of private industrial activities are not dealt with in the context of Article 2 of the Convention.
5. The use of force by persons in the service of the State for the attainment of one of the purposes referred to in Article 2 § 2 of the Convention can not be justified in cases where the use of force is based on a genuine conviction, which may be considered correct at the time of the act, but then turns out to be false.

Task 4

Principal facts

The applicants are Paul and Audrey Edwards, both British nationals. The case concerns the killing of their son Christopher Edwards, aged 30.

Christopher Edwards, who had been tentatively diagnosed as schizophrenic in 1991, was arrested on 27 November 1994 and taken to Colchester police station. He had been approaching young women in the street and making inappropriate suggestions. He was later remanded in custody in Chelmsford Prison, initially on his own.

On 28 November Richard Linford was placed in the same cell as Christopher Edwards - cell D1-6 (D landing). Richard Linford had been arrested in Maldon on 26 November 1994 for assaulting his friend and her neighbour. He had a history of violent outbursts and assaults, including a previous assault on a cell mate in prison. He had been admitted to mental hospital in 1988, and was subsequently diagnosed as schizophrenic.

Each cell had an emergency call button, which lit up a green light outside the cell and activated a buzzer and a red light on a control panel on the landing concerned, indicating the cell.

At 9 p.m. on 28 November 1994, a prison officer became aware that the buzzer linked to cell D1-6 was malfunctioning. He did not report the apparent defect. Shortly before 1 a.m. on 29 November 1994, the prison officer responsible for D landing heard a buzzer sound, but no red light on D landing control panel. He saw a prison officer go to check the other landings. Some time later, he heard continuous banging on a cell door on his landing. On going to investigate he saw the green light on outside cell D1-6. Officers entered the cell to find that Christopher Edwards had been stamped and kicked to death. Richard Linford was making continual reference to being possessed by evil spirits and devils.

Richard Linford was convicted at Chelmsford Crown Court after pleading guilty to the manslaughter of Christopher Edwards by reason of diminished responsibility. He is currently at Rampton Special Hospital, diagnosed as suffering from paranoid schizophrenia. The Coroner's Inquest was closed, following the conviction.

In July 1995, a private, non-statutory inquiry was commissioned, which issued a report on 15 June 1998. It concluded that ideally Christopher Edwards and Richard Linford should not have been in prison and in practice they should not have been sharing a cell. It found "a systemic collapse of the protective mechanisms that ought to have operated" to protect Christopher Edwards. It identified a series of shortcomings, including poor record-keeping, inadequate communication and limited inter-agency co-operation. The applicants were advised that there were no civil remedies available to them in the light of the findings of the inquiry and, on 25 November 1998, the Crown Prosecution Service maintained their previous decision that there was insufficient evidence to proceed with criminal charges.

Complaints: The applicants allege, in particular, that the authorities failed to protect the life of their son. They rely on Articles 2, 6, 8 and 13 of the Convention.

Question

Which decision should be taken by the court about the violation of Article 2?

Task 5

Principal facts

The applicants, Horia Teodor Șandru, Ștefan Răducan, Silvia Benea and Daniela Grama (married name: Moldovan), are Romanian nationals who were born in 1941, 1959, 1928 and 1974 respectively and live in Timișoara (Romania). On 16 December 1989 demonstrations against the communist regime broke out in Timișoara. On 17 December 1989, on the orders of Nicolae Ceaușescu, President of the Republic, several high-ranking military officers, including Generals Victor Atanasie Stănculescu and Mihai Chițac, were sent to Timișoara to re-establish order. There followed violent repressions which resulted in numerous victims. The first two

applicants and the husband of the third applicant, Mr Trofin Benea, who were taking part in the demonstrations, were seriously injured by gunshots. The brother of the fourth applicant, Mr Alexandru Grama, was shot dead. The demonstrations continued until the fall of the communist regime on 22 December 1989. The above-mentioned generals rallied to the new authorities and in 1990 and 1991 they became Minister of Defence and Minister of the Interior respectively.

On 12 January 1990 the military prosecutor's office opened an investigation into the repression of the demonstrations. On 29 March 1996 the military prosecutor's office at the Supreme Court of Justice issued a ruling that there was no case to answer; on an appeal by the association of victims of the repression of the Timișoara demonstrations, this ruling was set aside on 28 October 1997 by the head prosecutor of the military prosecutor's office at the Supreme Court of Justice. On 30 December 1997 the military prosecutor's office remitted the two generals for trial before the Military Division of the Supreme Court of Justice on charges of murder and attempted murder. On 15 July 1999 the Supreme Court of Justice (sitting as a bench of three judges) sentenced them to fifteen years' imprisonment and ordered them to pay, jointly and severally with the Ministry of Defence, compensation to the civil parties. On 25 February and 27 March 2000 the Supreme Court (a bench of nine judges) dismissed the appeals lodged by the defendants. On 7 August 2001 the Prosecutor-General of Romania lodged an application to have the Supreme Court's judgments of 15 July 1999 and 25 February 2000 set aside for failure to respect the rights of the accused and erroneous application of the law. On 22 March 2004 the combined divisions (seventy-five judges) of the Supreme Court granted the application to have the judgments set aside. The case was re-entered on the list of the High Court of Cassation and Justice (as the Supreme Court has been re-named since 2004). Following the dismissal by the Constitutional Court of an objection alleging unconstitutionality, on 3 April 2007 the High Court (a bench of three judges) ordered that the accused serve the same sentence as that imposed on 15 July 1999. On 15 October 2008 the High Court (a bench of nine judges) definitively dismissed the appeals lodged against that judgment. Throughout all of those proceedings, examination of the case by the courts was adjourned on several occasions.

Complaints, procedure and composition of the Court

Relying on Article 2 (right to life) and Article 6 § 1 (right to a fair hearing within a reasonable time), the applicants alleged that the investigation had failed to determine promptly the responsibilities for the death of Ms Grama's brother and the injuries inflicted on Mr Șandru and Mr Răducan and on Mrs Benea's husband. The proceedings had not been conducted correctly since, given the positions held by the accused in the new post-1989 regime in Romania, the authorities had been reticent to investigate the case.

The application was lodged with the European Court of Human Rights on 22 July 2003. In a partial decision on the admissibility on 6 April 2006, the Court held that it

did not have jurisdiction to determine whether the authorities at the relevant time had “materially” interfered with the right to life of the applicants or their relatives, since the Convention had not yet entered into force with respect to Romania at the time of the 1989 events (it entered into force on 20 June 1994).

Question

Which decision should be taken by the court about the violation of Article 2?

6. Right to respect for private and family life

lecture 2 hours

practice 2 hours

Content of lecture

1. An introduction to Article 8 ECHR (Right to respect for private and family life)
2. The derogation clause of Article 8 ECHR
3. Positive obligations of Article 8 ECHR
4. Ukrainian guarantee of Right to respect for private and family life

PRACTICE ASSIGNMENTS

Task 1

Citizen V. with the aim of protecting his property has installed on his podium a video surveillance camera, which operates around the clock. His neighbor, a citizen of O., accidentally learned that this camera carries a video recording of what is happening on parts of his yard. At the request O. to re-set the cell V. refused, saying that he did not intend to follow O., but only tries in the personal absence at home, to supervise their property. Citizen O. decided to go to court, considering such a video shooting interference in his private life.

Question

Analyze the situation from the constitutional and legal point of view. What are legal arguments of citizen O. to motivate his claim? Determine which decision can be taken by the court of general jurisdiction. Justify the answer legally and practically.

Task 2

The postman erroneously placed a letter addressed to his neighbors in the mailbox of the citizen of M. Despite the fact that the citizen M. read, to whom the letter was addressed, she opened it, motivating it that something in the letter might be urgent, and the neighbors are on a foreign mission. Making sure that there is nothing urgent in the letter, the citizen M. laid the letter in the box of neighbors.

Question

Give a legal assessment of the actions of the citizen M.

Task 3

Moot Court

A group of 30 people is divided into 3 subgroups of 10 people

Subgroups differ in different separate rooms and receive tasks.

Each subgroup is divided into

- representatives of the applicant (3-4 persons)	- government representatives (3-4 people)	- judges of the ECHR (3 persons)
<i>prepare the argument in favor of the applicant</i>	<i>express the position of protection from the state</i>	<i>Conduct sessions, give word to the parties, follow the timing, raise questions, make a substantiated, agreed, joint decision on whether or not there is a violation of the right guaranteed by the Convention</i>

Circumstances of the case:

July 16, 1992 citizen H, born in 1908, registered the applicant in his apartment as a permanent resident, in March 1993 he made a will and charged the applicant's apartment. Instead, the applicant had to take care of the citizen N.

On January 5, 1993 the applicant, then a minor, as a member of his mother's family, was also registered in the apartment citizen H as a permanent resident. The applicants moved to the apartment, took care of her maintenance, did certain repair work.

On August 23, 1994, the Kyiv City State Administration was promised to provide the applicants with a new apartment in connection with the decision to demolish the house, the co-owner of which was citizen N. However, this decision was not implemented.

In 1995 and 1996, the applicant's wife and her two children from previous affairs, 1988 and 1989, were also registered as permanent residents in the same apartment. Subsequently, the applicant adopted these children (in 1996) and divorced his mother (in 1998).

December 18, 1998 gr. H died

After her death, the applicant found that in 1996 and 1998, the gr. H made two more wills and ordered the same apartment to other people. On 12 March 1999, the applicant applied to the court for declaring these two wills invalid. The applicant argued that since 1995, H was in severe stress due to her participation in a court trial dispute with the co-owner of the house gr. And that led to deterioration of her mental health and ability to make decisions.

On February 26, 2001, the commission of experts evaluated the mental health of citizen H and found that in March 1993, December 1995 and October 1998 citizen N suffered from organic mental disorders with moderately pronounced intellectual-mnemonic decline and paranoid syndrome. As a result, during these periods, she was unable to "understand the meaning of their actions and manage them."

On the basis of these conclusions, on April 3, 2001, the prosecutor, acting in the interests of the state, joined the proceedings of the applicant with the claim of invalidation of all the wills of citizen H, including the will, made in 1993 in favor of the applicant.

In the final judicial decision on the case the prosecutor's requirements are satisfied. On June 8, 2001, the Leningrad District Court of Kyiv satisfied the prosecutor's request. The appeal complaints of the parties to this decision were returned as non-compliant with the procedural requirements, and the decision became legally valid.

On May 28, 2002, the State Tax Inspectorate appealed to the court to sue the applicants for the invalidation of their registration, as it had no legal basis in view of the mental disorder of the former owner of the apartment at the time when she granted the residence permit. Subsequently, the State Tax Inspectorate demanded the eviction of the applicants, stating that their residence in the apartment prevented the state authorities from selling the apartment at the highest possible price.

The applicant filed a counterclaim for the recognition of his lawful tenant of the apartment. He, in particular, argued that he and his mother occupied this apartment for a considerable period of time in good faith and on legal grounds, bear the costs of maintenance and repair. In addition, the family did not have any other housing, and their eviction threatened the education of two minor children who remained in the applicant's possession after their mother left the family.

The court upheld the decision, which satisfied the requirements of the State Tax Inspectorate.

In accordance with the judgment, on 5 December 2002 the applicants were evicted. The applicants claimed that they had to ask different relatives and friends to grant them asylum and that they had no permanent residence after they had been evicted. In 2006, the applicant bought a house.

The applicants turned to the ECtHR with a complaint that they violated their "right to housing" in connection with the invalidation of their registration and eviction. They referred to Article 8 of the Convention, which provides as follows:

"1. Everyone has the right to respect for his private and family life, to his home and correspondence.

2. Government bodies shall not interfere in the exercise of this right, except in cases where interference is in accordance with the law and is necessary in a democratic society in the interests of national and public security or economic well-

being of the country, in order to prevent disturbances or offenses, I am morally or to protect the rights and freedoms of others. "

The applicants noted that the apartment citizen H was their only home and they left it legally for about ten years before they were evicted. In their opinion, the owner of the apartment did not have mental disorders when granting permission to hire a dwelling, and the competent state authorities at that time duly registered the hiring without questioning this fact. In addition, in 1995-1996, when the owner acted in his own interests during a court dispute and was present at court sessions, the courts never questioned its capacity.

7. Freedom of expression

lecture 2 hours

practice 2 hours

Content of lecture

1. General considerations on Article 10 ECHR (Freedom of expression)
2. Duties under Article 10 ECHR
3. Freedom of expression and reputation
4. Ukrainian guarantee of Freedom of expression

PRACTICE ASSIGNMENTS

Task 1

THE CIRCUMSTANCES OF THE CASE

8. The applicant was born in 1943 and lives in Blaubeuren.
9. On 25 October 1995 the Tübingen District Disciplinary Court for Medical Practitioners (Bezirksberufsgericht für Ärzte) imposed a fine amounting to 2,000 German marks ("DEM") upon the applicant, an ophthalmologist, for disregarding the ban on advertising under the relevant provisions of the Baden-Württemberg Rules of Professional Conduct of the Medical Practitioners' Council (Berufsordnung der Landesärztekammer) and the Act on the Councils for the Medical Professions (Heilberufe-Kammergesetz).
10. In its reasoning, the Disciplinary Court found that the applicant performed medical operations with a laser technique. In the house where he had his consultation rooms, his wife ran an "excimer-laser-centre". In May 1994 the journalist Ms K. of the newspaper Schwäbische Zeitung had visited the applicant, upon appointment, in his consultation rooms and discussed his new laser operation technique. Moreover, a photograph was taken of the applicant at his place of work. On 26 September 1994, there had appeared in the said newspaper an article signed by Ms K. and entitled "Cornea under fire – laser restores full vision. In Blaubeuren, the 'photorefractive

keratotomy' has been applied since three years – operation risks are low - expenses are partly reimbursed by the insurances” (“Die Hornhaut unter Beschuss – Laser gibt dem Auge die volle Sehkraft zurück. In Blaubeuren wird seit drei Jahren die ‘Photorefraktive Keratektomie’ angewandt – Operationsrisiken sind gering – Kosten werden teilweise von den Kassen übernommen.”). In the article, it had been inter alia stated that, according to his indications, the applicant had treated more than 400 patients having defective vision with a laser technique and that in no case had any subsequent corrective measures been necessary and that accordingly he had a success rate of 100%. The article had also reported the applicant’s statement that the long-term success of an operation depended upon the experience of the medical practitioner and on the selection of the patients. The article had been illustrated by a photograph of 12x19 cm in size which showed the applicant at his computer pointing to the monitor. It had the caption: “On the occasion of the ‘mapping’ Dr Miro Stambuk sees on the monitor of his computer whether or not the patient can be treated with the laser technique” (“Beim ‘mapping’ sieht Dr. Miro Stambuk auf dem Monitor seines Computers, ob ein Patient mit dem Laser behandelt werden kann.”).

11. The Disciplinary Court considered that the applicant had thereby disregarded sections 25(2) and 27 of the Rules of Professional Conduct of the Medical Practitioners’ Council (see below, Relevant domestic law, paragraph 20). Thus, according to section 25(2), a medical practitioner should not allow for picture-stories to be published in respect of his professional activities which had an advertising character, indicated the name and showed a photograph. According to section 27, the cooperation of a medical practitioner in informative publications in the press was only permissible if these publications were limited to objective information and if the person and the activities of the practitioner were not presented in the form of an advertisement. In press interviews, the medical practitioner was held to “responsible objectivity” (“verantwortungsbewusste Objektivität”).

12. According to the Court, the applicant had disregarded these rules in that he had, in the interview, stressed having treated more than 400 patients and had had a success rate of 100%. He had thereby mainly aimed at giving prominence to his own person. This was confirmed by his remark about his professional experience. Likewise, the large photograph, showing the applicant in his medical coat posing as lecturer in front of his computer, went beyond the permissible limits of objective information, as, together with the self-praise found in the text, the message was conveyed that the applicant was a particularly experienced medical practitioner. The applicant should have negotiated with the reporter the objective character of the publication and the size of the photograph in order to comply with the ban on advertising.

13. On 15 June 1996 the Stuttgart Disciplinary Appeals Court for Medical Practitioners (Landesberufsgericht) dismissed the applicant's appeal. The Appeals Court confirmed the facts established by the District Court and its legal reasoning.

14. The Appeals Court considered in particular that in order to give effect to the ban on advertisement as laid down in section 25(1) of the Rules of Professional Conduct, cooperation with the press had to be prohibited to the extent that publications had an advertising character (section 25(2)). No less restrictive measure was available. The wording of a publication could disguise its advertising character and thus be a means to circumvent the ban on prohibition.

15. Having regard to the circumstances of the interview and the presentation of the article, the Appeals Court further considered that the applicant had not only tolerated that an article was published which would go beyond objective information on a particular operation technique, but had deliberately acted so as to give prominence to his own person. The Appeals Court also stated that, having regard to the interests of his colleagues, the ban on advertising outweighed the applicant's freedom to exercise his profession.

16. On 7 May 1997 the Federal Constitutional Court refused to admit his constitutional complaint. The decision was served on 22 May 1997.

Question

Which decision should be taken by the court about the violation of Article 10?

Task 2

THE CIRCUMSTANCES OF THE CASE 9. On 6 November 1991 Tageblatt, a Luxembourg daily newspaper published in German, printed an article by journalist Josy Braun on various reafforestation techniques that had been used after the storms in early 1990 that devastated part of the Luxembourg woodlands. The article appeared under the title "Wiederaufforstung ... das ganze noch einmal" ("Reafforestation ... all over again") and included the following:

"The cynicism really knows no limits, since it should not be forgotten that these forest gardeners cut down trees, buy, plant, 'treat' with public funds, to the tune of millions of francs. (Ministers, lend an ear!) What does all this hide? Of course, there will be a full denial by all concerned, but the conclusion to be drawn after various discussions with people in the industry should be this: It is better to replant two or three times with plants from a seller who gives a generous percentage than once with plants from a firm that has the nerve to refuse to pay bribes. (Comment from someone familiar with the system: 'I know of only one person who is incorruptible.' He gave the name of the forest warden from 'Bambesch'.)

'Naturally', it's a case of the tabloid press yet again publishing 'unsubstantiated monstrosities'; 'naturally', there is no truth in any of it, but the owners of the woodlands, whether the State, municipalities or private individuals, should be aware of one thing: they are the ones who must pay for the repeated reafforestation of

dubious benefit; and they the ones who should demand that the political authorities remove the dung from Augeas's Stables, instead of continually trying, with mixed success, to muzzle those who have the nerve to put the public interest before the private interests of a few 'fleas in the scrotum of the Welfare State' (dixit Degenhard)."

10. The applicant was at the time a journalist on a national radio station, RTL 92.5, for whom he presented a weekly programme in Letzeburgesch entitled "Oekomagazin" dealing with nature and the environment. He had raised the subject of the problems connected with reafforestation after the 1990 storms on a number of occasions on the programme and had alluded, along with other Luxembourg publications, to a breakdown in the system. 11. The applicant had chosen reafforestation as the subject matter for his "Oekomagazin" programme of 6 November 1991. He began the programme with an introduction in which he reminded listeners that he had spoken the previous week about "the temptation for Forestry Commission people to take advantage when an opportunity present[ed] itself" and had referred to "a series of telephone calls from people all over the country who [had] interesting tales to tell". He went on to say "in any event, one thing is clear: the woodland management chapter is much thornier than people might think". He also reported, indicating that he was giving an example, that a person who had had work done in woodland he owned by a private contractor "no longer knew which way to turn" after receiving a bill for the work from the Forestry Commission responsible for the sector rather than the private contractor. After that introduction, he quoted certain passages from the aforementioned article, which he said was "strongly worded". He said, *inter alia*:

"But there is money to be made at the sawmill as well as in wood. The same applies to the plantations, because they can be counted in millions. In a two-page article in today's edition of Tageblatt, Josy Braun does not mince his words in denouncing various plantation practices used by the Water and Forestry Commission and he makes no concessions. The journalist writes, and I quote: 'One already requires a certain dose of cynicism not to forget that these gardeners of the forest do not clear out, buy, plant, and (in inverted commas) treat the publicly owned woodlands with their own money, but with public funds to the tune of millions.' Josy Braun then provides the proof (fazit) of the proposition: 'It is better to replant two or three times with plants from a seller who pays a percentage than once with plants from a firm that has the nerve to refuse to pay a percentage.' The Tageblatt journalist then cites an authoritative source from the industry who is quoted as saying: 'I know of only one person who is incorruptible.' The name of the forest warden from Baumbusch is given in that connection. 'The owners of our forests, whether the State, municipalities or private individuals should be aware of one fact: they are the ones who must pay for umpteen questionable reafforestation projects', to quote again from the Tageblatt

journalist, *'It is they who ought to demand that the political authorities clean out Augeas's Stables once and for all' ...*"

12. The applicant explained that with that "strongly worded" article, Josy Braun had implicitly referred to the provision in the Criminal Code relating to intermeddling, which prohibits civil servants working for the State or the municipalities to use their official status to derive personal gain. He added that people working for the Water and Forestry Commission "have a reasonable salary and can under no circumstances claim a hand-out and get rich at the expense of public-owned woodlands or of private owners, buyers of wood or tree nurseries". 13. He then proceeded with the theme of the programme and put questions to W., a Water and Forestry Commission engineer, before asking R., a private woodlands owner:

"In a strongly worded article by journalist Josy Braun this morning, it is said: 'It is better to replant two or three times with plants from a seller who is generous with bribes than once with plants from a firm that has the nerve to refuse to pay bribes.' Mr R., what do you think of that strongly worded phrase. You also work a little in this branch: what is your experience in this sphere? Is what Josy Braun says true?"

14. After R. had expressed his opinion on that point, the applicant questioned him further on the subject of the importation of plants, a matter he had previously raised with W., the engineer. He asked R. the following questions:

"And what is your opinion on the delivery of plants from abroad, possibly through Luxembourg traders? Is it possible that the plants, which come from Hungary or Spain, for example, are delivered without being checked?"

15. After R.'s reply, the applicant ended his programme with a long debate on the theme of public tenders. 16. In a press release on 19 November 1991, the Association of Luxembourg Foresters announced its intention to lodge a complaint for defamation against the applicant. However, it did not do so. 17. Between November 1991 and February 1992 fifty-four forest wardens and nine forestry engineers brought civil actions in damages against the applicant alleging that he had damaged their reputation. They each claimed 1,000,000 Luxembourg francs (LUF) in compensation complaining that he had quoted accusations from the article published in the 6 November 1991 edition of Tageblatt without in any way toning them down, correcting them or commenting on them "the slightest bit critically", and that he had passed them off as his own. He had thus suggested publicly that all forestry wardens in Luxembourg (of whom there were eighty at the time) and all Luxembourg forestry engineers were, with only one exception, corruptible and corrupt. In their writs, they quoted from a Luxembourg judgment of 1989, in which it was held as follows:

"By establishing freedom of the press, the Constitution does not impose any restriction on the fundamental principle contained in Articles 1382 and 1383 of the Civil Code. Freedom of the press is not unlimited and ends where it infringes the legitimate rights and interests of others. Journalists do not enjoy any immunity

exempting them from their obligation to exercise care towards all individuals and even the State and its institutions, and any breach, albeit slight, of that obligation is unlawful under the aforementioned Articles of the Civil Code which oblige anyone who, through his wrongdoing, or negligent act or omission causes damage to another, to make reparation. Journalists may be held severally liable for any breach of their obligation to be truthful and objective” (judgment no. 9.637 of 13 November 1989, Cepal v. Bever).

18. The sixty-three statements of claim were couched in more or less identical terms.

19. The applicant requested that the various actions against him be joined and declared inadmissible on the ground that he had merely quoted statements made by a clearly identified person. He offered to adduce witness evidence to show that his investigations revealed numerous offences in the sphere concerned. He also lodged a counterclaim against each of the claimants for payment of LUF 25,000 as an allowance for preparing the case for trial and LUF 100,000 for abuse of process and vexatious proceedings; he also claimed costs and expenses.

20. The Luxembourg District Court examined the sixty-three cases at a single hearing and handed down sixty-three almost identical judgments on 14 July 1993. It awarded each of the claimants one franc in nominal damages, dismissed the counterclaims and ordered the applicant to pay the costs and expenses.

21. After examining the text of the aforementioned passage from the Tageblatt article and the aforementioned quotations from the transcript of the applicant’s radio programme, the District Court held, inter alia:

“The journalist, Thoma, seized upon the article by Josy Braun and, in particular, the impugned passage, to persuade the public that the legislation in force was not being complied with and to adopt Josy Braun’s ‘fazit’ conclusion. This Court considers that the use of the words ‘Forstleit, Forstverwaltung’ to restrict the circle of people concerned by the programme, the use of Braun’s conclusion to support the assertions, citing a person who was supposedly familiar with that circle (Berufener Stemm aus dem Milieu), the assertion that that person knew only one person – from that background – who was incorruptible, meant that those against whom the accusation was made are sufficiently identifiable.

In view of his position (as a Forestry Commission employee), the claimant has sufficiently established in law that Thoma’s remarks were directed against him. This Court must analyse whether by so acting the defendant has committed an act that falls to be dealt with under the provisions of Articles 1382 and 1383 of the Civil Code. It is true that the press has the right, and even the duty, to criticise abuses that come to light in public life (CSJ 23 March 1912 P.8, p. 346). It is incumbent on professional journalists to publish breaking news, news items and, generally, anything which seems to them to present an interest as soon as they can (Luxembourg District Court, 14 February 1990, no. 100/90). The press must preserve its right to criticise the social activity of individuals, that is to say all those whose dealings

directly concern the community. The press is entitled to say what it thinks about their activities, provided that it does not attack their reputation and provided that it acts in good faith (Luxembourg District Court, 27 October 1986, Feuille de liaison de la conférence St Yves no. 69, p. 43). Marc Thoma was, accordingly, perfectly entitled to investigate the problems posed by the reafforestation of our woodlands after the storms and to denounce and to criticise practices which he considered to be inconsistent with the laws and regulations. Indeed, through a series of articles in the press, the Luxembourg journalists have not missed the opportunity of drawing the attention of the public and the public authorities to matters which they believe it was their duty to criticise. While it is true that absolute objectivity cannot be required of journalists, in view of their relatively unreliable means of investigation, they nonetheless have an obligation to act on information that has been verified to the extent the means available to them reasonably permit. The law requires journalists to act in good faith and does not seek to give immunity to persons who through spite, malice or foolishness seek by publication to discredit others. A mala fide intention may appear when a journalist had reasons to doubt the truth of the facts or his ability to produce evidence establishing them (Civ. Bruxelles, 29 June 1987 J.T. 1987). In the instant case, it was for Thoma to prove that he had obtained sufficient evidence to enable him to adopt Braun's allegations and to assert that the claimant had been guilty of corruption in connection with the reafforestation of the woodlands."

22. After rejecting an offer by the applicant to adduce evidence as being too vague, the District Court concluded:

"Marc Thoma has, accordingly, not established that he has sufficient evidence to show that the claimant was guilty of corruption in connection with the reafforestation of the woodlands. It is not for this Court to order or complete investigative measures of its own motion in order to assist the journalist to carry out ex post facto the investigations and research which he should have performed before publishing the impugned article.

By giving the impression without evidence and without qualification that all the Water and Forestry Commission officials concerned by the reafforestation work were, with but one exception, corruptible, Thoma has overstepped the boundaries of his right to impart bona fide information and has, accordingly, committed a tort."

23. The applicant appealed against all sixty-three judgments. In his appeal submissions, he requested the joinder of the fifty-four cases brought by the forestry wardens and the nine actions brought by the forestry engineers. His opponents contested that request. The applicant did not renew the offer to adduce evidence which he had made at first instance.

24. The Court of Appeal of the Grand Duchy of Luxembourg (Seventh Division) gave its decision in almost identical judgments delivered on 30 January 1996. It acceded to the applicant's request for joinder and upheld the impugned judgments. In support of its decision to award each of the claimants nominal damages of one franc,

the Court of Appeal added the following grounds to those that had been relied on by the District Court:

“By attributing the phrases ‘Ich kenne nur einen der unbestechlich ist. Sie nannte den Namen des Baumbusch-Försters’ not to a particular individual, but to a ‘berufene Stimme aus dem Milieu’, that is to a person in the know, someone from the background who is aware of confidential matters and can be relied upon not to provide false information, the text of Braun’s article quoted by the appellant suggests to the public and leads it to believe that, apart from the forest warden responsible for Baumbusch there was not one other Water and Forestry Commission official, whether ordinary forest wardens or even members of its management, who was incorruptible. It follows that, contrary to the appellant’s assertion, the text quoted by him qualifies as corruptible ‘a defined group of identified people’, since he suggests that all Water and Forestry Commission officials are in that position and together they constitute a defined group of identified persons. It follows from the foregoing that the claimants at first instance and respondents to this appeal – on whom the burden of proving the merits of their claims lies – have, in view of their position (as Forestry Commission staff), established that Josy Braun’s text quoted by the applicant was directed at them. Further, the applicant fails in his attempts to deny liability by arguing that his remarks are no more than a quotation from the impugned article by Josy Braun. A journalist cannot escape liability by arguing that the impugned article which he has published is merely a reproduction of one already published by someone else since, by choosing to reproduce the article, he appropriates the allegation contained in the reproduced text and thus incurs personal liability. That is the position and a journalist who merely quotes from an article that has already appeared will only escape liability if he formally distances himself from the article and its content and if in terms of newsworthiness an interest exists in communicating the content of the article that has already been published. In the instant case it is quite clear that in repeating in the ‘Oekomagazin’ programme of 6 November 1991 in Letzeburgesch the impugned passage from Josy Braun’s article in that day’s edition of Tageblatt, the appellant did not distance himself from the quoted text and, in particular, the aforementioned allegation which it contains. It follows that even supposing that the appellant had merely quoted the impugned passage from Josy Braun’s article, that quotation nonetheless rendered him liable. Finally, the Court of Appeal holds below that the appellant has failed to establish the merits of the allegation of corruption contained in the impugned passage in Josy Braun’s article which he quoted from without formally distancing himself from it. Under these circumstances, that allegation establishes by itself that when in the 6 November 1991 edition of ‘Oekomagazin’ the appellant repeated the passage from Braun’s article containing that allegation unreservedly, there was, contrary to what he asserts, no ‘lack of malice’ on his part ... It follows that by leading public opinion to believe without evidence that the entire staff of the Water and Forestry Commission from

forest wardens to the director were corruptible, the only honest employee being the forest warden from Baumbusch, the appellant has not complied with his obligation to impart bona fide information and has consequently committed a tort rendering him liable under Articles 1382 and 1383 of the Civil Code ...”

25. The applicant appealed to the Court of Cassation, which dismissed his appeals in two judgments of 20 March 1997. The Court of Cassation said, *inter alia*, that Articles 1382 and 1383 of the Civil Code established a system of reparation and that, subject to the last sentence of Article 24 of the Constitution and of section 16(2) of the Law of 20 July 1869 on the Press, the scope of those Articles in press cases was unlimited since, as in every other sphere, the courts would take account of the special nature of the activity of journalists in deciding whether a tort had been committed. It added that the courts below had justified their decision in law for finding a tort.

Question

Which decision should be taken by the court about the violation of Article 10?

8. Freedom of assembly and association: modern approaches to provide

practice 2 hours

PRACTICE ASSIGNMENTS

Group discussions the topics

1. Legal status of preventive communication units of the National Police of Ukraine.
2. Forms of peaceful assembly.
3. Notification of the authorities of a peaceful assembly.
4. Grounds for prohibiting peaceful assembly.

Analyze the following ECtHR decisions:

- case DJAVIT AN v. TURKEY of 20 February 2003, application № 20652/92;
- the case of MAKHMUDOV v. RUSSIA of 26 July 2007, application № 35082/04;
- the case of STANKOV AND THE UNITED MACEDONIAN ORGANIZATION ILINDEN v. BULGARIA of October 2001, applications № № 29221/95, № 29225/95;
- the case of CISSE v. FRANCE of 9 July 2002, application № 51346/99;
- CHRISTIAN DEMOCRATIC PEOPLE'S PARTY v. MOLDOVA (No. 2) of May 2, 2010, № 25196/04.

5. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Вступ до теорій прав людини

Реферати (доповіді):

1. Типологія прав людини.
2. Позитивні й негативні права, класифікація прав за сферами суспільної життєдіяльності.
3. Покоління прав людини.
4. Фундаментальні (основні) права особи: поняття і характеристика, відмінність від не фундаментальних (додаткових) прав.

Завдання для самостійного вивчення:

1. Правовий статус людини і громадянина.
2. Обмеження прав і свобод, підстави обмежень.
3. Права людини як галузь міжнародного права.

Тема 2. Правові засади захисту прав людини. Принцип рівності та заборона дискримінації

Реферати (доповіді):

1. Захист прав жінок в Україні: історичний аспект
2. Забезпечення прав людей з особливими потребами в Україні.

Завдання для самостійного вивчення:

1. Поняття дискримінації та джерела, в яких закріплені норми по протидії їй.
2. Історичні витоки і тенденції розвитку засобів захисту від дискримінації.
3. Практика комітетів ООН та ЄСПЛ в питаннях захисту від дискримінації.
4. Основні способи аргументації для звинувачення в дискримінації і для захисту від таких звинувачень.

Тема 3. Європейська правозахисна система. Застосування практики ЄСПЛ в Україні

Реферати (доповіді):

1. Стан виконання рішень ЄСПЛ в Україні.
2. Рамкові рішення ЄСПЛ.
3. Оскарження рішень ЄСПЛ.

Завдання для самостійного вивчення:

1. Динаміка показників застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. та практики ЄСПЛ.

2. Експертне оцінювання необхідності застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. та практики ЄСПЛ: рішення без посилань.
3. Характер (спосіб) застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. та практики ЄСПЛ українськими суддями.
4. Складність справи та частота посилання на Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. та практику ЄСПЛ.
5. Цілі застосування посилань на Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. та практику ЄСПЛ.

Тема 4. Забезпечення заборони катувань: практика ЄСПЛ та її застосування в Україні

Реферати (доповіді):

1. Правова кваліфікація катування: міжнародна та національна практика.
2. Гідність особи як правова категорія.

Завдання для самостійного вивчення:

1. Основні справи Європейського суду з прав людини зі ст. 3 Конвенції
2. Основні гарантії профілактики негуманного або жорстокого поводження із затриманими або заарештованими.
3. Порухення статті 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. у справах стосовно екстрадиції, депортації та висилки.

Тема 5. Забезпечення права на життя: практика ЄСПЛ та її застосування в Україні

Реферати (доповіді):

1. Загальної характеристики природного права людини на життя шляхом аналізу окремих його аспектів (поняття, зміст, структура).
2. Аборт – легалізоване порушення права на життя ?
3. Евтаназія – право на життя чи право на смерть.

Завдання для самостійного вивчення:

1. Право фізичної особи на невід’ємність її життя (заборона свавільного та безпідставного позбавлення життя).
2. Заборона задоволення прохання фізичної особи про припинення її життя (евтаназії).
3. Право фізичної особи захищати своє життя та здоров’я, а також життя та здоров’я іншої особи від протиправних посягань будь-якими засобами, не забороненими законом (у тому числі і право на позбавлення життя іншої особи).
4. Право на материнство, право на батьківство, право на штучне запліднення та перенесення зародка в організм жінки, право на

стерилізацію, право на штучне переривання вагітності, право на застосування методів генетичної інженерії.

Тема 6. Забезпечення права на повагу до приватного та сімейного життя: практика ЄСПЛ та її застосування в Україні

Реферати (доповіді):

1. Правовий зміст терміну «персональні данні».
2. Філософія права на повагу приватного життя.
3. Справедливий баланс між конкуруючими інтересами окремої особи і суспільства.
4. Психо-фізіологічна цілісність як основа приватного життя людини.

Завдання для самостійного вивчення:

1. Закріплення права людини на приватність в універсальних і регіональних міжнародних договорах.
2. Таємниця електронних комунікацій, та її правове забезпечення.
3. Чинне законодавство України про захист персоніфікованої інформації.

Тема 7. Особливості забезпечення свободи слова

Реферати (доповіді):

1. Журналістська діяльність та свобода слова.
2. Свобода слова та цензура.
3. Свобода слова та право на приватність: аспекти співвідношення.

Завдання для самостійного вивчення:

1. Правові аспекти зловживання правом на свободу слова.
2. Правові аспекти посилення відповідальності за перешкоджання професійній діяльності журналіста.
3. Історичний аспект формування конституційного права на свободу думки і слова.

Тема 8. Свобода зібрань та об'єднань: сучасні підходи до забезпечення

Реферати (доповіді):

1. Позитивні обов'язки щодо охорони зібрань.
2. Покарання за проведення зібрання та участь у зібранні.
3. Актуальні проблеми права на збори, мітинги, походи та демонстрації в Україні.
4. Право на свободу мирних зібрань: реалії та перспективи в Україні.

Завдання для самостійного вивчення:

1. Право на свободу асоціації та на проведення мирних зборів.
2. Проблеми законодавчого регулювання свободи мирних зібрань громадян в Україні.

3. Правове регулювання проведення зборів, мітингів, походів і демонстрацій, характеристика цих форм мирних зібрань.

6. Індивідуальні завдання (курсіві, дипломні роботи)

Відповідно до навчального плану із навчальної дисципліни «Сучасні аспекти забезпечення прав людини: Європейський стандарт» курсові, дипломні роботи не передбачено.

7. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються словесні, наочні та практичні методи навчання.

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Методи контролю – усне та письмове опитування, практична перевірка виконаних завдань, тестовий та рейтинговий контроль. Контроль успішності здобувачів вищої освіти з кожної навчальної дисципліни поділяється на поточний і підсумковий контроль.

Для ефективної перевірки рівня засвоєння здобувачами знань, умінь і навичок з навчальної дисципліни використовують різні методи і форми контролю: 1) метод усного контролю; 2) метод письмового контролю; 3) метод тестового контролю; 4) метод програмованого контролю.

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти – це систематична перевірка знань здобувачів, яка проводиться викладачем на поточних заняттях відповідно до розкладу та відповідно до програми, робочої програми, силабусу.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірити ступінь та якість засвоєння матеріалу, що вивчається. В процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота здобувача щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та ін.

Поточний контроль – усний (у вигляді індивідуального або групового опитування, аналізу ділових ситуацій, ділових ігор) або письмовий (у вигляді контрольної роботи, тестів). Форми поточного контролю з кожної теми визначає викладач.

Контрольне оцінювання може проводитись в усній формі, у формі письмової контрольної роботи та/або тестування (комп'ютерного, письмового).

Контроль самостійної роботи здійснюють шляхом перевірки виконаних завдань на практичних, семінарських заняттях, написання рефератів, есе тощо.

Підсумковий контроль – контроль навчальних досягнень здобувачів з метою оцінки якості освоєння ними програми навчальної дисципліни, що проводиться в період проміжної атестації у формі заліку або іспиту (якщо дисципліна вивчається впродовж декількох академічних періодів, то підсумковий контроль може проводитися за частиною дисципліни, вивченої в

даному академічному періоді). Мета підсумкового контролю – виявити засвоєння навчальної дисципліни в цілому, розуміння навчального матеріалу, взаємозв’язок змісту навчального матеріалу, логіку його засвоєння тощо.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену після закінчення вивчення навчальної дисципліни. Структура білета передбачає три теоретичних питання.

Критерії оцінювання результатів навчання

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив від 90% тестових завдань.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив 75–90% тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив 60–75% тестових завдань.
2	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив до 60% тестових завдань.

Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Нормативним підґрунтям встановлення рейтингу компетентності є Закон України «Про вищу освіту». Відповідно до статті 50 Закону України «Про вищу освіту» формами організації освітнього процесу є:

1) навчальні заняття; 2) самостійна робота; 3) практична підготовка; 4) контрольні заходи.

Вищий навчальний заклад на підставі освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми за кожною спеціальністю розробляє навчальний план, який визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік

складається робочий навчальний план, що затверджується керівником вищого навчального закладу (п.4 статті 10 ЗУ «Про вищу освіту»).

За рекомендацією МОН України розподіл балів з яких формується рейтинг компетентності здобувача вищої освіти відбувається між поточним контролем (60 балів) та підсумковим контролем (40 балів).

Рейтинг компетентності ад'юнктів НАВС з навчальної дисципліни.

Рейтинг компетентності ад'юнктів з навчальної дисципліни, що забезпечуються кафедрою включає *рейтинг компетентності з навчальної роботи* (аудиторна робота та самостійна робота) та *рейтинг компетентності з підсумкового контролю* (контрольні заходи). Що відповідає пропорції за 100-бальною шкалою: максимальний рейтинг з навчальної роботи – 60 балів (мінімальний 30 балів), максимальний рейтинг з підсумкового контролю – 40 балів. Якщо ад'юнкт не зміг отримати мінімальної кількості балів з навчальної роботи (30 балів) або його загальний рейтинг компетентності складає менше 60 балів він вважається таким, що має академічну заборгованість.

Якщо ад'юнкт виявляє бажання займатися науковою роботою то йому додатково до підсумкового рейтингу компетентності з дисципліни можуть бути зараховані *бали наукової роботи*. У разі зарахування додаткових балів за результатами наукової роботи загальний рейтинг компетентності ад'юнкта НАВС з навчальної дисципліни не може перевищувати 100 балів¹.

Рейтинг з навчальної роботи ад'юнкта НАВС

Відповідно до структури навчального плану навчальна робота складається з *аудиторної роботи* (лекційні, лабораторні, практичні, семінарські заняття) та *самостійної роботи*.

Оцінювання компетентності з навчальної роботи ад'юнкта з дисциплін, що забезпечуються кафедрою здійснюється шляхом встановлення відповідного рівня знань за кожне навчальне заняття та виставлення балів від 2 до 5. Важливо пам'ятати, що бали це не число, що отримуються в результаті вимірювань і обчислень, а приписане оціночне судження. Виставляючи бали, науково-педагогічний працівник має їх обґрунтувати, керуючись логікою та існуючими критеріями (табл. 1).

Таблиця 1

Характеристика оцінювання рівня компетентності здобувача вищої освіти

Бали	Вид рівня компетентності		Критерій оцінювання компетентності
2	не-продуктивний	Незадовільний	У ад'юнкта <i>відсутні знання</i> навчального матеріалу або він відмовляється від відповіді.

¹ Тобто даний рейтинг є додатковим і у разі перевищення 100 бальної шкали зменшується на ту кількість балів які її перевищують. Наприклад, *рейтинг компетентності з навчальної роботи* (аудиторна робота та самостійна робота) – 55 балів, *рейтинг компетентності з підсумкового контролю* (контрольні заходи) – 35 балів, *рейтингові бали за наукову роботу* – 20 балів, сума 55+35+20=110, *загальний рейтинг компетентності* курсанта (слухача, студента) 100 балів.

		<i>Низький</i>	Ад'юнкт має <i>фрагментарні</i> знання, що базуються на попередньому досвіді. Не здатен формулювати визначення понять, класифікаційні критерії та тлумачити їхній зміст. Не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.
		<i>Мінімальний</i>	Ад'юнкт має <i>безсистемні</i> знання, допускає формально-логічні помилки при формулюванні понять, класифікаційних критеріїв та їхньому тлумаченні. Хаотично і невпевнено викладає матеріал, не здатен відділяти головне від другорядного, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.
3	Репродуктивний	<i>Достатній</i>	Ад'юнкт має <i>базові</i> знання з навчальної дисципліни. Формулює юридичні поняття, класифікаційні критерії, але допускає інтерпретаційні помилки. Може виокремити ознаки явища та їх охарактеризувати (риси, властивості, аспекти). Відповідь надається за одним джерелом навчальної літератури. При відтворенні знань застосовує репродуктивний тип мислення, відсутнє системне викладення навчального матеріалу. Не вміє доказово обґрунтовувати свої судження, допускає неточності при використанні знань для вирішення практичних завдань.
4	Конструктивно-варіативний	<i>Добрий</i>	Ад'юнкт має <i>грунтовні</i> знання навчального матеріалу, але під час відповіді допускає незначні помилки. Володіє категоріально-понятійним апаратом та здатен використовувати знання для вирішення практичних завдань. Може охарактеризувати склад (зміст) явища (або внутрішню побудову явища) та його елементів. Може обґрунтувати призначення явища, яке конкретизується у його функціях (напрямах впливу на інші явища). Може навести подібність та відмінність з іншими спорідненими та протилежними явищами. Відповідь надається за декількома джерелами навчальної літератури, з посиланням на нормативно-правові акти та наведенням прикладів. При відтворенні знань застосовує продуктивний тип мислення.

5	Творчий	Відмінний	<i>рівень компетентності.</i> Ад'юнкт має <i>системні</i> знання глибоко і повно засвоїв увесь навчальний матеріал, в якому легко орієнтується, володіє категоріально-понятійним апаратом, вміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Може навести особливості інтерпретації правових явищ в різних теоріях, загальне та відмінне в різних позиціях вчених, як в національному так і в міжнародному та європейському праві (в межах часу, предмету, простору). Здатен обґрунтувати перспективи розвитку правових явищ в Україні. Відповідь надається на основі знань державних програм, концепцій, проектів нормативно-правових актів, а також наукових досліджень вітчизняних та закордонних вчених. Даний рівень компетентності передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і в письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення. При відтворенні знань застосовує евристичний тип мислення.
---	---------	-----------	--

Рейтинг компетентності з навчальної роботи ад'юнкта визначається шляхом встановлення середньоарифметичного балу ад'юнкта отриманого на семінарських та практичних заняттях з урахуванням роботи на лекційних заняттях та самостійної роботи протягом опанування навчальної дисципліни помноженого на коефіцієнт K_1 ($K_1=60:5=12$) з округленням результату до цілого числа.

Середньоарифметичний бал ад'юнкта визначається шляхом додавання усіх балів отриманих на семінарських та практичних заняттях з урахуванням роботи на лекційних заняттях та самостійної роботи протягом опанування навчальної дисципліни поділених на кількість відповідей ад'юнкта з округленням результату до десятих (наприклад 3,8 або 4,5)². ***При визначенні середньоарифметичного балу ад'юнкта необхідною умовою його зарахування є те, що відповідні бали мають бути отриманні ад'юнктом не менше як на 50% занять з навчальної роботи. У разі не виконання зазначеної умови або коли середньоарифметичний бал ад'юнкта менший 2,5 ад'юнкт вважається таким, що має академічну заборгованість і не допускається до підсумкового контролю.***

Рейтинг з підсумкового контролю ад'юнкта

Відповідно до навчального плану *підсумковий* контроль з навчальних дисциплін, що забезпечуються кафедрою передбачений у формі екзамену.

² Наприклад, з дисципліни навчальним планом передбачено 5 семінарських та практичних занять. Для того щоб не мати академічної заборгованості курсант (слухач, студент) має відповідати більше ніж на 50% занять тобто на 3 парах. Отже, виконуючи зазначену вимогу він працював на першому занятті і отримав 3 бали, на другому занятті він не підготувався і отримав 2 балів (які в подальшому пересклав на 4), на третьому занятті курсант був у добовому наряді отримав Н яку в подальшому пересклав на 3 бали, на останньому – 4 бали. Середньоарифметичний бал складає загальна сума балів поділена на кількість оцінок $(3+4+3+4):4=3,5$. Відповідно рейтинг компетентності з навчальної роботи курсанта (слухача, студента) буде $3,5 \times 12 = 42$.

Екзамен із перевірки компетентності з навчальних дисциплін, що забезпечуються кафедрою складається письмово або усно за білетами підсумкового контролю які пропонуються ад'юнкту. Максимальна кількість балів з підсумкового контролю ад'юнктів становить 40 балів. Кількість білетів підсумкового контролю має перевищувати кількість ад'юнктів у навчальній групі не менше ніж на 5 одиниць.

Білети підсумкового контролю мають складатися з теоретичних і практичних питань. Білети підсумкового контролю мають відповідати таким вимогам:

- кожне питання бажано розпочинати словами: обґрунтувати..., проаналізувати..., дати оцінку..., довести... тощо, щоб забезпечити перевірку вміння здобувачів вищої освіти використовувати набуті знання для вирішення практично спрямованих завдань;
- складність білетів має бути приблизно однаковою і дозволяти ад'юнкту за час, відведений для відповіді, глибоко та повно розкрити зміст усіх питань;
- при формулюванні завдань (питань) необхідно використовувати поняття, терміни, назви, позначення тощо відповідно до програми навчальної дисципліни.

Кількість питань в білеті підсумкового контролю з навчальних дисциплін визначається кафедрою з урахуванням специфіки дисципліни³.

Оцінювання компетентності ад'юнкта під час підсумкового контролю здійснюється шляхом встановлення відповідного рівня знань за кожне питання. Виставляючи рівень компетентності, науково-педагогічний працівник має його обґрунтувати, керуючись логікою та існуючими критеріями (табл. 1).

Рейтинг компетентності з підсумкового контролю ад'юнкта визначається шляхом встановлення середньоарифметичного балу ад'юнкта отриманого за кожне питання білету підсумкового контролю помножене на коефіцієнт K_2 ($K_2=40:5=8$) з округленням результату до цілого числа.

Середньоарифметичний бал ад'юнкта з підсумкового контролю визначається шляхом додавання усіх балів отриманих за кожне питання білету підсумкового контролю поділених на кількість питань білету з округленням результату до десятих (наприклад 3,8 або 4,5)⁴.

Рейтинг наукової роботи ад'юнкта

За результатами семестрової наукової роботи ад'юнкта його рейтинг компетентності з дисципліни може бути підвищений з урахуванням рівнів результативності такої роботи.

³ Наприклад, два теоретичних питання, одне практичне, одне питання з переліку питань що виноситься на самостійну роботу.

⁴ Наприклад, курсант (слухач, студент) відповідаючи на білет підсумкового контролю за перше питання отримав 3 бали, за друге 4 бали, за третє 5 балів, за четверте 3 бали. Відповідно його загальний рейтинг з підсумкового контролю за результатами складання екзамену буде $((3+4+5+3) \div 4) \times 8 = 30$. Або інший приклад, курсант (слухач, студент) відповідаючи на білет підсумкового контролю за перше питання отримав 3 бали, за друге 4 бали, за третє 5 балів. Відповідно його загальний рейтинг з підсумкового контролю за результатами складання екзамену буде $((3+4+5) \div 3) \times 8 = 32$. Або ще приклад, курсант (слухач, студент) відповідаючи на білет підсумкового контролю за перше питання отримав 4 бали, за друге 5 балів. Відповідно його загальний рейтинг з підсумкового контролю за результатами складання екзамену буде $((4+5) \div 2) \times 8 = 36$.

Рейтингові бали за наукову роботу ад'юнктів нараховуються з урахуванням рівнів результативності цієї роботи. Відповідні значення рівнів та додаткові бали визначаються згідно з таблицею (табл. 2).

Таблиця 2

Характеристика оцінювання рівня творчих досягнень ад'юнкта

Результати творчої роботи курсанта (слухача, студента)	Рівень результативності та додаткові бали
Стаття у факультетському (інститутському) збірнику, призове місце на конкурсі наукових робіт факультету (інституту), приз за експонат на виставці робіт, доповідь на факультетській (інститутській) науковій конференції та ін.	I рівень, факультетський (інститутський) – 5 балів
Ті ж досягнення на заходах академічного рівня, прийняття до розгляду заявки на патент та ін.	II рівень, академічний – 10 балів
Ті ж досягнення на заходах міжвузівського рівня чи МОН, МВС декілька досягнень II рівня, участь у республіканських виставках, національних олімпіадах, отримання державного патенту, заявка на закордонне патентування.	III рівень, міністерський, міжвузівський – 15 балів
Статті в міжнародних збірниках та журналах, доповіді на міжнародних конференціях і семінарах, участь у міжнародних олімпіадах, конкурсах та виставках, отримання закордонного патенту.	IV рівень, міжнародний – 20 балів

Фіксація результатів компетентності ад'юнкта

Для занесення результатів компетентності ад'юнкта у відомість обліку успішності, залікову книжку ад'юнкта використовується таблиця співвідношення між рейтингом ад'юнкта та ECTS оцінками (табл. 3).

Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)					Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
<i>max 60 %</i>					<i>max 40 %</i>	<i>max 100 %</i>
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Самостійна робота	Екзамен	
8	8	8	8	28	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в	Оцінка за	Оцінка за шкалою ECTS
-----------------	------------------	------------------------------

балах	національною шкалою	Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна та з урахуванням дистанцій

9.1 Під час проведення занять в очному (offline) режимі використовуються наступні засоби програмного забезпечення:

- пакет програмних продуктів Microsoft Office, а саме: Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint та ін.;
- мультимедійний проєктор, комп'ютер /ноутбук/планшет, інтерактивні дошки.

9.2 Під час проведення занять без очної складової в дистанційному режимі (on-line) за вибором викладача використовується платформа Zoom, середовище Classroom, Moodle «Мудл», Соціальні мережі та Telegram.

10. Перелік контрольних питань по темам

1. Теорія природних прав.
2. Підходи до класифікації прав людини.
3. Характеристика поколінь прав людини.
4. Відображення теоретичних напрацювань щодо забезпечення прав людини в міжнародних та національних нормативно-правових актів.
5. Поняття та ознаки міжнародно-правових стандартів з прав людини.
6. Історичне походження прав людини.
7. Універсальність та невідчужуваність прав людини.
8. Співвідношення понять право і свобода людини.
9. Універсальні стандарти в сфері забезпечення прав людини.
10. Механізми міжнародного захисту прав людини.
11. Універсальні механізми захисту прав людини.
12. Регіональні стандарти в сфері забезпечення прав людини.
13. Європейська конвенція про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р.
14. Поняття дискримінації.

15. Пряма та непряма дискримінація.
16. Дискримінаційні ознаки.
17. Анти дискримінаційні правові механізми.
18. Міжнародна хартія прав людини.
19. Американська конвенція прав людини 1969 р.
20. Африканська хартія прав людини і народів 1981 р.
21. Декларація СНД про міжнародні зобов'язання в галузі прав людини і основних свобод 1993 р.
22. Декларація СНД про міжнародні зобов'язання в галузі прав людини і основних свобод 1993 р.
23. Загальна характеристика правозахисної системи Ради Європи.
24. Правовий статус Європейського Суду з прав людини.
25. Порядок звернення до ЄСПЛ.
26. Критерії прийнятності заяв до ЄСПЛ.
27. Загальна характеристики підходів ЄСПЛ до забезпечення прав людини.
28. Галузеві процесуальні гарантії застосування практики ЄСПЛ при здійсненні правосуддя в Україні.
29. Застування в Україні Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. та практики ЄСПЛ.
30. Виконання рішень ЄСПЛ в Україні.
31. Звернення Рішення ЄСПЛ до виконання в частині виплат відшкодування в Україні.
32. Заходи загального характеру.
33. Правовий статус Міністерства юстиції України, як органу представництва (орган, відповідальний за забезпечення представництва України в Європейському суді з прав людини та координацію виконання його рішень).
34. Сфера застосування статті 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. – Заборона катування, нелюдського та такого, що принижує гідність, поводження і покарання.
35. Негативні й позитивні зобов'язання держави в контексті статті 3 Конвенції.
36. Види поводження, забороненого статтею 3 Конвенції.
37. Мінімальний рівень жорстокості.
38. Проведення ефективного розслідування щодо порушення права гарантованого статтею 3 Конвенцією.
39. Правові підходи до визначення поняття гідності особи.
40. Право на повагу до честі і гідності особи: національний механізм забезпечення.
41. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання 1984 р.
42. Сфера застосування статті 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. – право на життя.
43. Негативний обов'язок держави утримуватися від умисного або незаконного позбавлення життя.

44. Позитивний обов'язок держави – вживати відповідні заходи для захисту життя тих, хто знаходиться під юрисдикцією держави.
45. Право на життя та його конституційні гарантії в Україні.
46. Поняття «поваги» до приватного і сімейного життя, в розумінні ЄСПЛ.
47. Сфера дії статті 8 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. – «право на повагу до приватного і сімейного життя» обсяг прав, гарантованих нею.
48. Взаємозв'язок прав, гарантованих статтею 8 Конвенції, і «класичної» класифікації справ, що можуть розглядатися в судах адміністративної юрисдикції (житлові спори, у сфері містобудування, охорони довкілля і т.д.).
49. Концепція «житла» в розумінні статті 8 Конвенції.
50. Недоторканість житла чи іншого володіння особи.
51. Загальні положення статті 10 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. – «свобода вираження поглядів».
52. Засоби вираження поглядів.
53. ЗМІ як суб'єкт правовідносин, щодо забезпечення свободи слова.
54. Основні концепції з практики Європейського суду з прав людини щодо статті 10 Конвенції.
55. Загальні положення статті 11 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. – «свобода мирних зібрань».
56. Розмежування мирного зібрання від не мирного.
57. Зв'язок свободи мирних зібрань із свободою вираження поглядів.
58. Підходи ЄСПЛ до визначення обґрунтованості втручання у право на свободу мирних зібрань.
59. Забезпечення свободи мирних зібрань в Україні.
60. Форми мирного зібрання.
61. Сповіднення органів влади про мирне зібрання.
62. Підстави для заборони мирного зібрання.

11. Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Європейська Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. (із змінами, внес. Протоколом № 11) Дата оновлення: 02.10.2013. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
2. Європейська соціальна хартія (переглянута), Страсбург, 3 травня 1996 рок: ETS/163. К.: Фенікс, 2004. 38с.
3. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 грудня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
4. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання 1984 р. Дата оновлення: 13.11.1998. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085.
5. Конституція України: станом на 21.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
7. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
8. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV. Дата оновлення: 02.12.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.
9. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. Дата оновлення: 01.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
10. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. Дата оновлення: 05.08.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
11. Римський статут міжнародного кримінального суду A/CONF.183/9 від 17. 07.1998 р. зі змінами. Дата оновлення: 16.01.2002. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588.
12. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду: ООН; Статут, Міжнародний документ від 26 червня 1945 року. Дата оновлення: 16.09.2005. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010.

Основна

13. Adapted from David Shiman, Teaching Human Rights, (Denver: Center for Teaching International Relations Publications, U of Denver, 1993): 6-7.
14. Dominika Bychawska-Siniarska PROTECTING THE RIGHT TO FREEDOM OF EXPRESSION UNDER THE EUROPEAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS A handbook for legal practitioners. Council of Europe, July 2017. Printed at the Council of Europe. 126 p.
15. Guide on Article 8 of the European Convention on Human Rights. Right to respect for private and family life. This Guide has been prepared by the Directorate of the Jurisconsult and does not bind the Court. The text was finalised on 31 December 2016; it may be subject to editorial revision. 102 p.
16. Immanuel Kant, "Perpetual Peace," in Hans Reiss (ed.), Kant: Political Writings, 2nd.ed., Cambridge: Cambridge University Press, 1991, p.125. Note, however, that Kant did not believe that the citizenry could revolt against the sovereign for a misuse of power; thus, the rights of mankind in a Kantian society would lack the ultimate in political enforcement.
17. Ivana Roagna Protecting the right to respect for private and family life under the European Convention on Human Rights: Council of Europe human rights handbooks Council of Europe Strasbourg, 2012. Directorate General of Human Rights and Rule of Law Council of Europe F-67075 Strasbourg Cedex www.coe.int/justice 109 p.
18. Jeremy Bentham, "Anarchical Fallacies; being an examination of the Declaration of Rights issues during the French Revolution", in Jeremy Waldron (ed.), Nonsense Upon Stilts: Bentham, Burke and Marx on the Rights of Man, New York: Methuen, 1987, p.69.

19. Questions and answers. European Court of Human Rights Council of Europe F-67075 Strasbourg cedex www.echr.coe.int.
20. Statute of the Council of Europe signed at London on 5 May 1949 URL: <https://www.google.com.ua/search?q=Statute+of+the+Council+of+Europe&oq=Statute+of+the+Council+of+Europe&aqs=chrome..69i57j0l5.1501j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8#>
21. The prohibition of torture. A guide to the implementation of Article 3 of the European Convention on Human Rights. Aisling Reidy. Human rights handbooks, No. 6. Directorate General of Human Rights Council of Europe F-67075 Strasbourg Cedex http://www.coe.int/human_rights/. 52 p.
22. The right to respect for private and family life. A guide to the implementation of Article 8 of the European Convention on Human Rights. Ursula Kilkelly. Human rights handbooks, No. 1. Directorate General of Human Rights Council of Europe F-67075 Strasbourg Cedex http://www.coe.int/human_rights/
23. Walters, Gregory J. Human Rights in Theory and Practice: A Selected and Annotated Bibliography, with an Historical Introduction. Metuchen, New Jersey & London: Scarecrow Press, and Pasadena, CA & Englewood Cliffs, N.J.: Salem Press 1995.
24. Youth stabbed in front of school: authorities failed in their duty of supervision. Press Release issued by the Registrar of the Court ECHR 296 (2012) 10.07.2012. *Kayak v. Turkey* (application no. 60444/08).
25. Бурлак О. В. Міжнародні стандарти щодо статусу і функціонування національних установ із захисту і заохочення прав людини : монографія. Іван-Франківськ, Симфонія форте, 2012. 212 с.
26. Буроменський М. В. Міжнародний і національний захист прав людини та права біженців / М. В. Буроменський, В. М. Стешенко, В. Г. Куць. Харків, 2004. 198 с.
27. Бущенко А. П. Застосування статей 3 та 5 Європейської конвенції з прав людини в національній судовій практиці. Харків : Права людини, 2007. 216 с.
28. Бущенко А. П. Стаття 5 Конвенції про захист прав людини та основних свобод. Систематизований дайджест рішень Європейського Суду з прав людини, 2-е вид., випр. та доп. Харків: Права людини, 2008. 432 с.
29. Донеллі Д. Права людини у міжнародній політиці / Д. Донеллі ; пер. з англ. Т. Завалій. Львів : Кальварія, 2004. 280 с.
30. Дудаш Т. І. Практика Європейського суду з прав людини. Київ : Алерта, 2013. 368 с.
31. Європейський суд з прав людини. Судова практика. Вип. 2. Стаття 2 ЄКПЛ. "Право на життя" : у 3 кн., за заг. ред. В. Г. Буткевича. К. : Ред. журн. "Право України", 2011. Кн. 1–3.
32. Європейські стандарти в галузі свободи слова. Київ : Ін Юре, 2002. 232 с.
33. Женев'єв Майер. Щодо ролі судової системи у виконанні рішень Європейського суду з прав людини на національному рівні. Вісник Верховного Суду України. 2017. № 6 (202). С. 45- 48.

34. Колодій А. М., Олійник А. Ю. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні. Київ. Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. 350 с.
35. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина: Навчальний посібник. В. В. Молдован, Л. І. Чулінда. Київ: «Центр учбової літератури», 2012. 206 с.
36. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні: Підруч. / О.В.Пушкіна, В. М. Шкабаро, Т. М. Заворотченко. Д.: Вид-во ДУЕП імені Альфреда Нобеля, 2011. 336 с.
37. Кравченко В.В. Конституційне право України: Навчальний посібник 6-е видання. Київ: Атіка, 2009. 608 с.
38. Кулик Т.О. Забезпечення права на повагу до приватного та сімейного життя: регіональний та національний стандарт. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2018. № 1 (15) С. 166-179.
39. Манукян В. И. Международная защита прав человека: право, прецеденты, комментарии : науч.-практ. Пособие. Киев : Истина, 2010. 480 с.
40. Найцікавіша інформація про права людини за лютий 2018 року. Дайджест УГСПЛ № 5(37) за лютий 2018 р., програма USAID «Права людини в дії» URL: <https://helsinki.org.ua/articles/najtsikavisha-informatsiya-pro-prava-lyudyny-za-lyutyj-2018-roku/>.
41. Паліюк В. П. Стаття 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: українське законодавство та судова практика. Миколаїв : Іліон, 2010. 556 с.
42. Пастухова Л. В. Європейський механізм забезпечення прав людини. Сімферополь : Таврія, 2009. 224 с.
43. Пушкар П. В. Посилення спроможності судової влади у виконанні рішень Європейського суду з прав людини: досвід держав—членів Ради Європи . Вісник Верховного Суду України. 2017. № 6 (202). С. 41- 45.
44. Рабінович П. М. Здійснення прав людини: проблеми обмежування (загальнотеоретичні аспекти) : монографія / П. М. Рабінович, І. М. Панкевич. Львів: Астрон, 2001. 108 с.
45. Фулей Т.І. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя: Науково-методичний посібник для суддів. 2-ге вид. випр., допов. К., 2015. 208 с. URL: <https://www.osce.org/uk/ukraine/232716?download=true> .
46. Шевчук С. В. Порівняльне прецедентне право з прав людини. Київ, Реферат, 2002. 344 с.

Додаткова

47. Баштанник В. Регламентація захисту прав людини у системі права ЄС: організаційно-правовий аспект. Право України. 2006. № 9. С. 56–60
48. Калиновський Б.В. Дотримання прав людини правоохоронними органами України: проблеми та шляхи їх вирішення. Актуальні проблеми захисту прав людини, яка перебуває в конфлікті зі законом, крізь призму правових реформ : зб. Матеріалів VI між нар. наук.-практ. конф. (Київ, 25

жовтня 2018 р.). К.: Ін-т крим.-викон. служби, ФОР Кандтба Т.П. – 2018. С. 92-95.

49. Кулик Т.О. Конституційна реформа щодо правосуддя в Україні: перший погляд на недоліки та переваги // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2017. - № 3 – С. 7-12.

50. Майбутнє Європейського суду з прав людини (Інтерлакенська, Ізмірська, Брайтонська декларації) : [зб.] / Нац. акад. прав. наук України, НДІ ін-т держ. буд-ва та місц. самоврядування ; гол. ред. П. М. Рабінович. Львів : Сполом, 2013. 56 с.

51. Міжнародні стандарти у сфері судочинства. – К. : Істина, 2010. 488 с.

52. Муравйов В. Захист прав людини в Європейському Союзі. Право України. 2011. № 6. С. 85–100.

53. Постанова Пленуму Верховного Суду України №9 від 1.11.1996 року «Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя» URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/en/v0009700-96> .

12. Інформаційні ресурси

54. HUDOC. European Court of Human Rights URL: [https://hudoc.echr.coe.int/rus#{%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/rus#{%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22]})

55. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> .

56. Офіційна Інтернет-сторінка Ради Європи URL: <http://www.consilium.europa.eu/showPage.aspx?id=1182&lang=en>.

57. Офіційний сайт Верховної Ради України URL: <http://portal.rada.gov.ua/>

58. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України URL: <http://kmu.gov.ua>

59. Офіційний сайт Конституційного Суду України URL: <http://ccu.gov.ua>

60. Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України URL: <http://www.mvs.gov.ua>.

61. Офіційний сайт Президента України URL: <http://president.gov.ua>